

NATURVERNOMRÅDER I VERDAL

Av Georg Sørmo , Verdal kommune

Fra Lakadalen - del av en framtidig nasjonalpark Verdal - Lierne
Fotograf : Viggo Iversen

1. [Barsjøen naturreservat](#)
2. [Bjørga fuglefredningsområde](#)
3. [Breivatnet naturreservat](#)
4. [Fjellmannmyra - Vargdalsfloa naturreservat](#)
5. [Øvre Forra naturreservat](#)
6. [Kaldvassmyra naturreservat](#)
7. [Kausmofjæra fuglefredningsområde](#)
8. [Langnes naturreservat](#)
9. [Lundselvoset naturreservat](#)
10. [Lyngsås - Lysgård fuglefredningsområde](#)
11. [Rinnleiret naturreservat](#)
12. [Verdal / Lierne nasjonalpark](#)
13. [Ørin naturreservat](#)
14. [Kilder](#)

Barsjøen naturreservat

Våtmarksreservat med et areal på 0,05 km², vernet 14.12.84. Formålet med vernet er å bevare en næringsrik innsjø/våtmarksområde med stor verdi for fuglelivet. En rekke vadefugler opptrer i området, særlig i forbindelse med trekket vår og høst. 79 arter er påvist, og av disse er 31 funnet hekkende og 19 er antatt å hekke. Tidligere er både horndykker og hettemåke funnet hekkende i reservatet, men av ukjente årsaker er ikke disse to artene registrert på flere tiår. Barsjøen er et lite vatn i Helgådalen ca 1 mil ovenfor Vuku sentrum, og ligger under den marine grense. Vatnet er grunt med velutviklet

strandvegetasjon. I nordenden av vatnet er det en større myr, og på østsida skog med hovedsakelig gran. Ellers er vatnet omkranset av dyrket mark.

Bjørga fuglefredningsområde

Fuglefredningsområde med et areal på 0,97 km², vernet 2003.

Formålet med vernet er å bevare en meget god fuglelokalitet, særlig som rasteområde for vadere på trekk. 121 ulike fuglearter er registrert. Meget spesiell er konsentrasjonen av toppdykkere om våren. Området har interessante botaniske forekomster, bla. en kraftig bestand av havsivaks og en noe mindre forekomst av takrør i strandsonen.

Bjørga er et stort fjære- og gruntvannsområde (ca. 5,5 km strandlinje) som ligger ? km nord for Verdalselvas utløp, på nordsida av Tronestangen. Området inngår som en del av Trondheimfjorden våtmarksystemer, og har en viktige funksjon som hvile-/beiteområder for trekkende vadefugl og overvintrende ender.

Breivatnet naturreservat

Myrreservat med et areal på 5,1 km², vernet 26.08.88. Formålet med vernet er å bevare et stort myrlandskap med typiske utforminger av flere myrtyper, der fint utvikla terrengdekkende myr (på drumliner nord-øst for Breivatnet) er av særlig interesse.

Reservatet er en del av et større myrområde i grensa mellom Verdal og Steinkjer kommuner. Den dominerende myrtypen er bakkemyr, men det også mye flatmyr og små svake strengmyrer.

Høyde over havet fra 390 -460 m. De store myrarealene er betinget av store moreneavsetninger, bla. spesielle bunnmorene-rygger (såkalte drumliner). Berggrunnen består av leptitt, som i øst grenser til granitt og øyegneis i Hærvola.

Fjellmannmyra-Vargdalsfloa naturreservat

Myrreservat med et areal på 1,1 km², vernet 26.08.88.

Formålet med vernet er å bevare et svært variert myrområde med hele spektret av myrtyper fra nedbørsmyr til ekstremrik myr, med tilsvarende variasjon i vegetasjonen.

Myrområdet ligger nord-øst for Sul i Inndalen, og høyden over havet er fra 400-450m.

Bakkemyrene dominerer området, med flatmyr som vanlig innslag og partier med strengmyr og ombrotrof myr. Den sørligste av de tre myrene, Fjellmannmyra, er en bakkemyr, med opptil 15 grader helling, og ekstremrik vegetasjon.

Øvre Forra naturreservat

Våtmarksreservat med et areal på 108 km² hvorav kun en ubetydelig del ligger i Verdal kommune. Vernet 21.12.90. Formålet med vernet er å bevare et stort og særpreget myrlandskap med en naturskjønn elvestrekning, og verne om et spesielt rikt og interessant fugleliv og vegetasjon.

Myrene preger landskapet i de øvre delen av Forradalen. Mange av myrene er skogsbevokst, og langs øvre del av Forra kan en finne granskog med til dels urskogpreg. Dette store våtmarkskomplekset knytter det seg mange verneinteresser til. Som hekke og trekkområde for vannfugl har området internasjonal verneverdi, og enkelte myrparti er vurdert å være blant de absolutt mest verneverdige myrene vi har. (Telma-myrer).

Området er en svært rik vadefuglbiotop. 13 vadefugler er funnet hekkende. I alt er 132 arter observert og av disse er 75 funnet hekkende, mens 23 trolig hekker i tillegg. Forra er vernet mot kraftutbygging.

Kaldvassmyra naturreservat

Våtmarksreservat med et areal på 0,43 km², vernet 14.12.84. Formålet med vernet er å bevare sjeldne naturtyper preget av den rike tilførselen av kalkrikt kaldt kildevann. Vegetasjon og flora er særpreget, og en kjenner ikke til tilsvarende naturtyper av samme størrelse i andre deler av landet. Verneformålet er videre å bevare en særegen og rik våtmarksbiotop, særlig for vade- og svømmefugler.

Den sentrale delen er nedbørsmyr, med vekslinger mellom tørre og våte partier. I vest og nord er det jordvannsmyr, som får tilsig av det kalkrike grunnvannet fra Ramsåsen. I dette området av myra ligger Kaldvatnet, med klart, kaldt vatn med pH over 7,0, og med tykke lag av alger som dekker bunnen og delvis overflata. Den særpregede vegetasjonen og det rike fuglelivet på myra og rundt vatnet, gjør området meget interessant til undervisnings- og friluftsmål.

Kausmofjæra fuglefredningsområde

Fuglefredningsområde med et areal på 1,5 km², vernes trolig i 2003.

Formålet med vernet er å bevare et nasjonalt sjeldent elvedeltalandskap.

Området inngår i Trondheimsfjorden våtmarksystem, og totalt er det registrert 204 arter i Ørinområdet. Som myteområde er Ørin/Kausmofjæra blant de viktigste i Indre Trondheimsfjord. Store ansamlinger av fugl særlig på vårtrekk.

Kausmofjæra er et fjære- og gruntvannsområde med ca. 2,0 km strandlinje på nordsida av Verdalselvas utløp. Kantskog og dyrka mark rammer inn området. Av overvintrende fugl kan nevnes ærfugl, svartand og sjøorre. Om høsten opptrer ærfugl i svært stort antall (inntil 2500 ind), antakelig i forbindelse med øst/vest trekk. Store flokker av kortnebbgås benytter området særlig under vårtrekket.

Kausmofjæra grenser til Ørin flommarkskogreservat i sør.

Langnes naturreservat

Naturreservat/Flommarkskog med et areal på 0,06 km², vernet 07.05.93.

Formål med vernet er å bevare et typisk og representativt område med gråor/heggeskog langs Verdalsvassdraget. Størrelsen gjør at området også har verdi som fuglebiotop.

Området ligger på nordsida av Verdalselva, ca. 1,5 km sørøst for Verdal sentrum, på Tinden. Neset i vest har gras- og urterik pionerskog med gråor, svartvier og mandelpil. På forsumpet mark finnes dessuten vassgro, selsnepe og kjempepiggnopp.

Lundselvoset naturreservat

Våtmarksreservat med et areal på 0,35 km², vernet 14.12.84. Formålet med vernet er å bevare et viktig våtmarksområde med vegetasjon og fugleliv. Ett av de viktigste trekklokalitetene i innlandet, med hekkende sjeldne fuglearter for landsdelen.

Området ligger ved/omkring Lundselvas utløp i Leksdalsvatnet. Området som domineres av elvedeltaet, består av øyer/tanger med variert vegetasjon, vesentlig lauvskog. Ved høy vannstand særlig om våren, er også deler av det omkringliggende områdene oversvømt.

Leksdalsvatnet er et større låglandsvatn med flere vegetasjonsrike bukter, grunne områder og elvedelta. Dette er en av de viktigste trekklokalitetene i innlandet, samtidig som det hekker fuglearter i området som ellers er sjeldne i denne delen av landet. Av trekkende arter kan nevnes: Storlom, smålom, horndykker, flere hundre sangsvaner, flokker med canadagjess, opptil 1000 kortnebbgjess, over 50 sædgjess, 250-300 stokkender, krikkand og brunnakke. Av hekkefugler kan nevnes: sothøne, horndykker og hettemåke. I tillegg gjøres det årvisst enkeltobservasjoner av svært sjeldne arter.

Fra Vistvik, Leksdalsvatnet

Fotograf : Ole Aae

Lyngsås - Lyngård fuglefredningsområde

Fuglefredningsområde med et areal på 1,0 km², vernet 14.12.84.

Formålet med vernet er å bevare det rike fuglelivet og fuglenes livsmiljø i området, særlig i forbindelse med trekket vår og høst. Ett av de viktigste trekklokalitetene i innlandet. I alt ca. 110 arter er påvist ved vatnet og av disse er 24 funnet hekkende, mens 33 er antatt å hekke.

Området ligger i den sør- østre enden av Leksdalsvatnet, og domineres av tett takrørvegetasjon foruten store bestander av sjøsivaks.

Rinnleiret naturreservat

Våtmarksreservat med et areal på totalt 2,1 km², hvorav størstedelen ligger i Levanger kommune. Vernet 24.11.95. Formålet med vernet er å bevare et stort strandengområde i sin naturgitte tilstand og å verne om vegetasjon, og det spesielt rike og interessante fuglelivet i området. Ca. 210 arter er registrert, 52 arter er påvist hekkende, mens 13 arter er antatt hekkende. Området inneholder et stort antall vegetasjonstyper med store botaniske verneverdier.

Rinnleiret er bygd opp av sand og grus fra Verdalselva og Rinnelva, og består hovedsakelig av sump og strandengområder. På de indre delene av leiret finnes også skogområder. Samtidig med at det har skjedd en rask gjenvoksing av gråor i de indre delene av området, ekspanderer tindveden kraftig i andre områder. På de ytterste sanddynene er strandrug et karakteristisk innslag, mens fjørekoll er godt synlige på selve strandenga. Rinnleirets største verdi er som rasteplass under trekket for ender og vadefugler.

Om vinteren er stokkand og ærfugl de mest tallrike, men også tjeld overvintrer fast i stort antall, noe som er meget sjeldent i Norge. Hele 16 forskjellige vadefuglarter er funnet hekkende eller er påvist med hekkeadferd, noe som er helt enestående.

Verdal/Lierne Nasjonalpark

Nasjonalpark (igangsatt verneprosess) fordelt over kommunene Verdal, Steinkjer, Snåsa, Lierne. Formålet med vernet er å bevare ett av landets få gjenværende villmarksområder.

Ørin naturreservat

Naturreservat/Flommarkskog med et areal på 0,49 km², vernet i 07.05.93.

Formålet med vernet er å bevare et spesialområde for tindved og strandeng, som også har betydning som hekke-, raste- og hvilelokalitet for fuglelivet.

Området som inngår i Trondheimsfjorden våtmarkssystemer, ligger ved søndre del av Verdalselvas munning, på vestsida av E6. Brakkvannsdeltaet (med spesielt rikt økosystem), grenser i nord mot Kausmofjæra fuglefredningsområde.

Reservatet domineres av tindvedkratt, samt et strandengområde ut mot molo ved elvemunningen. Tindvedkrattet mellom E6 og kjereveien som går gjennom området er utdødd/sterkt redusert, mens det er livskraftige bestander lenger vest. Langs vestgrensen av reservatet mot moloen, er tindvedkrattet i kraftig ekspansjon.

Strandenga består av de største saltsiv- strandkjempesamfunn som er registrert i Trøndelag.

I tindvedkrattene er det spurvefuglene som dominerer. Om høsten når tindveden bugner med sin røde steinfrukt, opptrer trost-, spurv-, og finkefugler i store mengder. Strandenga og fjæreamrådene utenfor utgjør sammen med gruntvanns- og fjæreamrådene på nordsida av elva en av Trøndelags rikeste fuglelokaliteter. I den mest intense trekktida om våren og høsten, kan tusenvis av gjess, ender og vadefugler være samlet her. En lang rekke sjeldne fuglearter er også registrert. Totalt er det registrert 204 arter i Ørinområdet.

Kilder

Verneplan for flommarkskog i Trøndelag.

DN-rapport 1991-2, Flommarkskog i Tr.lag. Økoforsk 1988-6.

Verneplan for flommarkskog i Trøndelag.

Tindvedkrattene på Ørin, NINA utredning. 20-1991.

Verneplan for våtmark i NT, Fylkesmannen 1981.

Verneplan for myrer i NT, Fylkesmannen 1985.

Forra området i komm. Levanger, Stjørdal, Verdal og Meråker, MVA rapp 6- 1986.

.Artsrapporter (NOF) fra 1977-78 og 1997.

NOF Verdal lokallag's hjemmeside (www.nofnt.no/verdal/)